

Fragmentai:**Apie ką čia:**

Skaitant šį tekstą, gali kilti klausimas, kas tai yra „adomybės“, o iš karto galiu paaiškinti šį naujadarą – tai junginys „įdomybių“ su tuo, kas yra daroma mūsų gero pažįstamo, draugo, įdomaus žmogaus – Adomo. Tai toliau taip ir vadinsiu – „adomybėmis“. Kodėl apie tai rašau – nes bendrauju su Adomu, gal jau daugiau, nei ketvirtį amžiaus. Visai. Draugaujant, bendradarbiaujant, kritikuoju ir randant sprendimus. Žodžiu – man Adomas – vienas iš įdomesnių žmonių mūsų tarpe. Kūrybingas, linksmas, atviras. Patys žinote, kas bent kažkiek esate susidūrę. Aš tai pabandyčiau fragmentiškai jums pasakyti, papasakoti, koks jis yra, žiūrint iš mano varpinės. Dabar. Kai jam, ir jo „adomybėms“ jau trys ketvirčiai amžiaus sukanka. Linkiu ir, kad daugiau dar laiko jam tektų būnant kartu su mumis visais. Ilgai čia neišsiplėsiu, kadangi – ne rašytojas, tik kolega –bet, gal kai kurie niuansai, man žinomi, ar Adomo pasakoti, leis jums labiau pažinti šį žmogų. Tai bus fragmentuotas parašymas apie tai, ką esu girdėjęs, matęs, kalbėjęs su Adomu. Ir tai gali būti įdomu kitiems, kas Adomą pažįstate - daugiau ar mažiau, o gal ir visai jums naujiena šis žmogus.

Tai ir pradėjime:**Fragmentas 1:**

-„This job must be done“ (šis darbas turi būti atliktas) – Adomas kalba angliškai, sėdėdamas prie šachmatų lentos. Iš kažkur išgirdęs šį posakį, taiko jį daug kur. Manau, kad šis, Adomo žemaitiškos ir angliškos kalbos mišinys (turiu galvoje tarimą), gali nuteikti kažką veikti, nebūtinai naudingai, bet, užtat smagiai.

-Nuvažiuojame kartais ir į Kretingą, pas Adomo mamą į svečius. Ji geriausiai žino visą pradžią. Nesinori vardinti biografinių duomenų, labiau - perteikti išpūdžius. Mama visada švelniai vadina: „mano Adomėlis“. Kaip jam sekasi, kaip gyvena, ar turi ką pavalgyti ir dar daug, daug kitų klausimų, rodančių didelį rūpestį. Vienas iš svečiavimosi elementų, labai svarbus – žaidimas kortomis „tūkstantį“. Prie stalo – visi, ir namiškiai, ir svečiai, būtinai kimba į šį žaidimą, čia kaip šių namų privalomas ritualas, tuo pačiu ir bendravimo būdas. Gal iš to ir Adomo azartas, gyvybingumas – veržtis, laimėti, konkuruoti, daryti ką nors. Ne visada pavyksta, kaip ir šiame žaidime, kažkas laimi, kažkas – ne. Bet visada yra smagu. Plius – labai skanūs, Adomo mamos su meile gaminti užkandžiai. Kaimiški, riebiūs ir sotūs. Žodžiu, važiuojame vėl į svečius, čia netgi nesijauti svečias – labiau namiškis. Toks būna nuoširdus ir šiltas priėmimas. Visada. Kas beatvažiuotų.

Fragmentas 2:

Adomo mamos ir tėčio nuotrauka –štai kokie jie jauni ir gražūs. Adomo prisiminimus apie vaikystę aš jau senokai išklausinėjau, čia pateiksiu keletą, kaip man atrodo, „adomybių“, kuriomis Adomas pasidalino. Adomo žodžiais:

- pirmieji prisiminimai...? Aš buvau labai mažas...Gal buvau, turbūt trijų, ar dar mažiau metų, labai dar mažas. Nieko dar nesuvokiau, buvau, pasirodo, bažnyčioje. Mane nusivedė į bažnyčią, o ten – tiek daug žmonių. Ir tada toks klausimas kilo – kur aš esu, ir kas aš toks, o kas, ir kur – nieko nesuprantu. Pilna bažnyčia žmonių, jie sėdi, stovi. Nieko nesuprantu, kur aš. O ta bažnyčia labai graži. Lenkimų Šv.Onos bažnyčia. Labai graži.
- vaizdai? - žvaigždės. Vaizdai visuomet siejasi. Saulė. Kiti vaizdai – Saulė, kai aš užsimerkiu, man visada vaizduojasi Saulė. Geltona Saulė. Guliu, užsimerkiu – Saulė, geltona, auksas aplink. Ir dabar, kai noriu pamatyti Saulę – užsimerkiu ir matau – Saulė, auksas.
- tėvai - labai gražūs. Mama labai graži, tokia jauna. Tėtis, turiu nuotraukas, – su dalgiu ant peties, arba, dalgį galanda. Tai man jis irgi atrodė - toks tvirtas, viską galintis. Ir mama – labai darbšti, visus darbus mokanti. Abu mokėjo visus darbus nudirbti – tiek mama, tiek tėtis. Net kailį nudirti, jį išrauginti, išdirbti. Vežimus šieno krauti, šieną suvežti, sukrauti. Viską mokėjo. Darbininkai su mama labai norėdavo dirbti ūkio darbus, nes ji buvo greita, viską mokėjo, gerai dirbdavo – tiesiog darbas per rankas slydo.
- brolis buvo penkiais metais vyresnis, išeidamas į mokyklą man užduodavo pamokas. Aš buvau gal mažiau nei penkių metų, kai pajutau, kad aš jau moku skaityti: „LA-PĖ, MA-MA“. Dėliojau raides iš elementoriaus, ir jau – SKAITAU! Taip skaitinėjau vis geriau, tada brolis Alfonsas pradėjo man užduoti namų darbus: - tu perskaitysi tiek puslapių, tiek puslapių prirašysi, suskaičiuosi tiek ir tiek. Ir aš labai daug išmokau brolio dėka. Jis buvo mano pirmasis Mokytojas.

Tai trumpa ekskursija į pradžią. Buvo ir kitokių nutikimų, visko čia neišvardinsi. Reikėtų nemažai laiko paskirti. Adomas labai sekė broliu, Alfonsu. Štai kaip tai atrodė, Adomo žodžiais:

- brolis pabaigė devynias klases ir išvažiavo. Jis labiausiai įtakojo mane visame kame, moksluose taip pat. Tik jam pačiam gal ne taip gerai sekdavosi mokslai, kaip kad man. Labiausiai jam sekėsi piešti. Labai gražiai piešė. O aš irgi noriu. Tai jis ir mane pamokino. Aš pasižiūriu – ir piešiu, nes reikia ir tėčiui parodyti, kad ir aš galiu piešti. Tėvas diplomatiškai pagirdavo – sakydavo:- gražiai yr, jei dar labiau pasistengsi, padarysi dar geriau už vyresnėlį. Tai man būdavo dar didesnis ūpas, kai pagiria. Brolis mokino ir piešti, ir visokių kitokių meninių paslapčių. O iš tėvo mokiausi, ir dabar dar pasižiūriu, kaip jis mokėjo dirbti su medžiu – staliaus, drožėjo darbus.

Adomas paauglystėje

Ir mokykloje

Kai kurios, papasakotos, Adomo išdaigos:

- turėjom ir šunį ir katiną. Ateidavo kartais ir svetima katė. Kažkaip su broliu sugalvojom ir apkirpom ją, kaip pudelį. Pririšom ir apkirpom, o paskui paleidom. Šnelį ir paršiukus – gerai užlaikydavau, laiku pašerdavau, kad man netrukdytų skaityti. Prinešu virtų bulvių, prišeriu – vistiek žviegia, dar daugiau norėtų. Tada plakdavau rykšte, bet žviegdavo dar labiau. Reikdavo man ir karvę pamelžti. Arklių mes neturėjome. Bet kolūkyje buvo. Kai buvau pusbernio amžiaus – teko ir su arklio tempiama grėbarka pasivažinėti po laukus. Labai dideliu greičiu. Po to net naktimis sapnuodavau, kaip greit pasileidžiu per laukus, net man sakydavo – durnas - taip tik nukankinsi darbinį arklį. Arklį norėdavau šuoliais paleisti, taip man greičio norėdavosi.

Broliai – Adomas su Alfonsu

- dar prisiminčiau vieną vaikystės epizodą – rudenį, ganydami karves, sumanėme įsirengti medyje didelį lizdą. Karklo medyje. Pievoje būdavo šalta, tai kad šilčiau pagyventi. Susukom jį iš šakų, šiaudų, kaip paukščiai kad suka. Visi ten susilindome, o čia – brolis ateina. Sako: - padegsiu aš tuos žagarus. Taip ir padarė. Laukuose užsiliepsnojo didžiulis medis – vaizdas, kaip reikiant, įspūdingas. Mes, aišku, greit iššokom iš to lizdo. O tuo metu kolūkis kažkokią talką organizavo. Tai tie talkininkai, tame tarpe ir mūsų tėvas su mama, žiūri – gali įsivaizduoti – medis vidury laukų liepsnoja. O mes, tuo tarpu, kartu ir su broliu – gesinam, kaip išmanom – kepurėm, rankom, palaidinėm. Gerai, kad nevertingas medis – karklas, peraugęs, beveik ir supuvęs iš tos savo senatvės. Buvo labai stiprus įspūdis. Galėčiau ir dabar tą vaizdą nupiešti.

Fragmentas 3:

Apie darbus. O čia jau būtų galima labai daug aprašyti, paminėti ir pakomentuoti. Neturiu tokio didžiulio tikslo, nes ir Adomas, susikaupęs, paruošė mums visiems savo darbų parodėlę, kuri bus atidaryta mūsų, architektų sąjungos patalpose. Ir kiekvienas galės išsamiau susipažinti su tuo, ką pats Adomas atrinko ir nori mums pristatyti. Aš galiu tik paminėti keletą, man pačiam įstrigusią Adomo kūrybos pavyzdžių. Ir, truputį pakomentuoti, kiek mano supratimas leidžia. Adomas, matyt

iš savo tėvelio (labai gero medžio drožėjo) paveldėjo skulptūros, mažosios architektūros, detalių formavimo ir kūrimo principus. Tiesiog, būtent tą, reikalingą nuojautą kaip ir kas turi atrodyti. Žinoma, čia padėjo ir kryptingas žinių siekimas –Telšiuose, Vilniuje, taip pat ir vyresnio brolio Alfonso (kuris ir dabar gražina Kretingos apylinkę savo medžio skulptūromis ir drožiniais) pavyzdys.

Labai neišsiplečiant, tai gal apie paskutinio laikotarpio Adomo „adomybes“ pakalbėčiau. Kažkaip jam sekasi su religiniais, sakraliniais kūrinėliais, o, kartais – ir su monumentaliais. Turiu omenyje –ką draugystę su pravoslaviška cerkve, ir jos popu reiškia. Štai čia įdėsiu ir nuotraukėlę iš neseno Adomo darbelio – cerkvės Smiltelės gatvėje vartai, tvora. Irgi detalės. Mes nei vienas, turbūt, tokio užsakymo ir tokio kūrinėlio nesame padarę. Gal jis bus ir Adomo parodos planšetuose. Bet – čia svarbu – priėjimas prie šio darbo, išigilinimas, pravoslaviškų, bažnytinių tradicijų paisymas. Ir dar, turbūt, daugiau, ką žino tik Adomas ir popas. Ne kiekvienam cerkvė patiki savo aplinkos kūrimą. Štai:

VARTAI SMILTELĖS G. 750x1200x 50 cm. Gelžbetonis kaltas metalas

Argi negražu? Tikrai verta dėmesio. O Adomo kurta koplyčia Lėbartų kapinaitėse –tai irgi bendradarbiavimo su cerkve rezultatas. Sugeba Adomas įtikinti ir popą, kad ši koplyčia būtų lankoma ne tik pravoslavy, bet ir kitų konfesijų tikinčiųjų. Visiems priimtina. Jos vaizdą galite matyti lankydami šias kapines, o projektą – gal ir Adomo darbų parodoje. Ne kažin ką čia pakomentuosiu – tiesiog tai gana pavykęs architektūros objektas kapinėse. Nenutoldamas nuo

detalių temos – štai dar vienas geras pavyzdys – antkapinis krikštas, paminklas žinomam Klaipėdos miestelėnui – Aloyzui Každailiui Smiltynės kapinaitėse.

ANTKAPINIS PAMINKLAS SMILTYNĖS KAPINAITESE 1075x547x148 Granitas A. Skiežgelas

Nemanykite, kad Adomas užsiima tik religiniais ar antkapinių paminklų reikalais. Paskutiniaisiais metais, aišku, labiau jo veikla panaši į skulptoriaus, dailininko, laisvo menininko kūrybą. Bet, Adomas nevengia ir architektūros objektų, erdvių formavimo, planavimo. Kvartalas Bendikuose – neblogas to įrodymas. Planavimas, pastatai – viskas Adomo čia sugalvota ir įgyvendinama.

Gyvenamųjų namų kvartalas Bendikų kaime Arch. A. Skiežgelas

Žinoma, Adomas labai daug kuria įamžindamas būtent Klaipėdai svarbius žmones, įvykius. Čia yra visokių niuansų – tai nebėra prieškarinių pastatų, kuriuose gyveno ar buvo apsistojęs vienas ar kitas Lietuvai, Klaipėdai svarbus žmogus, ar nebėra atminties krislelių dabartiniuose klaipėdiečiuose, ar dar ko nors. Kartais ir mūsų biurokratija koją kiša. To nepaisant, kai kurie mūsų miesto aplinkos

elementai realizuojasi. Galima būtų vertinti – per daug ar per mažai. Visko juk nepaminėsi. Bet dirbant prie šios miesto aplinkos – Adomas tikrai labai stengiasi. Ir tie darbai, kuriuos mes visi matome – tai atspindi. Daug žmonių, kurie kūrė, gyveno, dirbo mūsų mieste – tikrai būtų dėkingi, kad jų vardas liko miesto atmintyje. Tuo pačiu – dėkingi ir tos atminties simbolių kūrėjui – Adomui. Keletą paskutinių „adomybių“ pateiksiu čia, o visa kita – matysite Adomo surengtoje parodoje ir bendraudami su kūrinių autoriumi. Manau, kad Adomo pėdsakai Klaipėdoje tikrai bus ryškūs ir atpažįstami. Ne tik mums, kolegoms, bendradarbiams, bet ir paprastiems miestiečiams. Sveikinu Adomą su gražiu amžiaus kraičiu ir, labai nuoširdžiai linkiu jam kuo daugiau „adomybių“. Nes jos ir praskaidrina mūsų, kartais, pilkas dieneles.

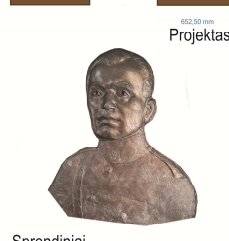
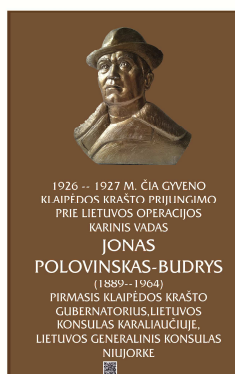
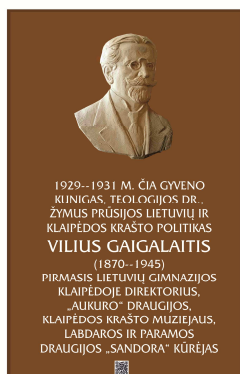
ŠIAME PASTATE 1926m. KLAIPĖDOS
KRAŠTO DIREKTORIJOS PREZIDENTO
PAREIGAS ĖJO

ERDMONAS SIMONAITIS

(1888--1969)

POLITIKAS, KLAIPĖDOS KRAŠTO
PRIJUNGIMO PRIE LIETUVOS
AKCIJOS POLITINIS VADOVAS,
1924-1926m. ŠILUTĖS APSKRITIES,
1930-1934m. KLAIPĖDOS APSKRITIES
VIRŠININKAS, 1934-1935m.
KLAIPĖDOS MIESTO KOMISARINIS
VYRIAUSIASIS BURMISTRAS

E.Simonaičiui atminti

Jono Polovinko -Budrio ir Viliaus Gaigalaičio jamžinimo ant pastato H. Manto 37 projektas
Jonas Polovinkas -Budrys pagal 1926 metų adresų knygą gyveno su žmona 1926 -1927 m Libauer Strsse 1 (Klaipėdos 37).
Nuo 1929-1931 čia gyveno Lietuvos kultūros veikėjas Vilius Gaigalaitis.
Atminimo lentos aminamos iš rudo granito plokštės 1050x620x30 mm.plokštės su iškalta šrifto. Portretas liejamas iš bronzos .
Architektas Adomas Skiezgelas, skulptorius Rimantas Eidėjus

Vienas iš naujausių Adomo darbų – Klaipėdos prijungimo prie Lietuvos operacijos vadui Budriui ir pirmajam lietuviškos gimnazijos direktoriui Viliui Gaigalaičiui atminti. Projektas.

Šiuo ir baigiu trumpą Adomo ir jo „adomybių“ apžvalgą. Tikrai dar daug ką reikėtų ir būtų gerai paminėti ar aprašyti. Bet, šis tekstas ir jo priedai – skirti, būtent, fragmentiškai ir trumpai supažindinti su Adomu, menininku, kūrėju jo trijų ketvirčių amžiaus jubiliejaus proga. Kas pažįsta šį žmogų – teatleidžia už labai trumpą pristatymą, o kas ne – tai tegu nors probėgšmiu pamato, kad Klaipėdoje irgi yra „adomybių“.

Ačiū visiems, perskaičiusiems šiuos mano fragmentus, o taip pat –daug gerų linkėjimų ir ilgų metų „adomybių“ herojai.

Remigijus Petrauskas
2023-08-20, Klaipėdoje